

1923-10-12

AFSENDER

Viggo Pedersen

MODTAGER

Jens Ferdinand Willumsen

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Roskilde (Danmark)

Modtagersted:
Hellerup (Danmark)

Omtalte personer:
Den Frie Udstilling
Johanne Louise Pedersen
Edith Willumsen

Arkivplacering:
J.F. Willumsens Museum
Arkivkasse: A/II/6 - PQ

DOKUMENTINDHOLD

Viggo Pedersen er blevet syg og kan ikke deltage i Willumsens fest. Han roser Willumsens virke både som kunstner og menneske og understreger, at Willumsen er uundværlig for Den Frie Udstilling.

TRANSSKRIFTION

Roskilde.

12-X-23

Kære Willumsen!

Det var min Mening at opsætte at ønske Dem til Lykke, til jeg ved Festen imorgen kunde trykke Deres Haand. Men nu er det saa uheldigt, at baade min Hustru og jeg er blevne daarlige, saa vi er ganske forhindrede. Det er før gaaet saaledes, naar De paa Deres storladne Maade - har samlet de frie Udstillere, at jeg har været forhindret. Jeg glædede mig da til nu at hylde Dem som Gæst i den frie Udstilling.

De er saa stor en Kunstner, at selve Deres Værk maa fylde Dem helt; og smaa Maleres

Hyldest kan næppe veje stort for Dem; selv om det dog altid er fra Kollegernes Kreds, om den end kun tæller faa fremtrædende, at den varmeste Forstaaelse og Taknemlighed udgaar. Men De er som den store Kunstner ogsaa det betydelige Menneske, de to Ting er uadskillelige. Og hvor højt Deres kunstneriske Kraft og Evne end er hævet over det almindelige Jævnmaal, tror jeg at det smukke menneskelige hos Dem alligevel glædes ved at møde Taknemlighed hos dem, der forstaa Deres Betydning.

De har ovenikøbet altid vist saa mange af os en person-

lig Venlighed, saa alene dette vilde være nok til at drage os til Dem. De har dertil været den frie Udstilling en saa mægtig ja uundværlig og trofast Støtte.

Vi skylder Dem ikke blot vor Bygnings Ejendommelighed og Godhed, men vi er Dem taknemlige for den Troskab, De har vist os, De ofre De har bragt os, selv efter at vi næppe kunde regne med al Deres Interesse fra det fjerne.

Men allermest maa vi takke Dem, fordi De - en af De faa - har holdt Ideen, i hvis Tjeneste De lever og arbejder, højt, - det forekommer mig som om Deres Kunst er Dem en Religion. Det er ogsaa

til Blussel for os mange, der ikke har haft Kraft til at stride en saadan Kamp - rent menneskeligt - (for Evnerne er jo tildelt af Skaberens Haand) - opløftende, begejstrende. Stor er et Krav deri til vor Samvittighed, der bringer mig til beskæmmet at bøje mit Hoved.

Jo svagere vi selv staar, desto mere trænger vi til at se for vore Øjne det heroiske.

Naar jeg tænker paa, hvordan De fra først af selv har kæmpet Dem frem, ad egne Veje dannet Dem Deres Ideal, selv tumlet med Tanker og Begreber og fæstnet Dem en Livsanskuelse, i hvilken den aldrig opgivende Kamp synes at være Centrum,

II

og at De kun har mødt liden Deltagelse ud over en snævre Kreds, er der for mig noget tragisk men højst beundringsværdigt deri.

Tragisk – fordi De syne skabt til at være – i aller ædleste Forstand – en Folke-maler – en Kunstner paa mange Omraader, der vilde have haft sin store Glæde i at tjene en Nation, og tolke den, hvad den selv ikke ret ved den ejer. Den der yder af al sin Kraft og af en saa stor Magt – og saa rent, staa blankt og dog klart, med en Varme som Understrøm, der glimtvis anes, og da glæder dobbelt, men altid mandigt

uden svageste Spor af Sentimentalitet – havde fortjent store Opgaver og saadanne som vender ud imod det store Folk – ikke mod De rafinerede Dele af det – ud mod det sunde stærke ufordærvede glade og varme Del af Folket.

Jeg tror – tilgiv mig det – ikke at De kender denne. Dette Folk er delt i to Dele efter andre Linjer end mange andre Folk – og de æsthetiske Dele af det kender lidet til den anden Del og har gerne overset den.

Her kommer nu en Mængde Fremmede fra hele Jorden for at se, hvad det er, der gør, at der er en skjult

Kraft i Danmark, som en meget stor Del af Folket ikke selv forstaar eller regner med. De fremmede ser det bedre – paa Afstand –; men de vil vide rigtig hvad det er. Her har i Sommer alene været c. 100 Japanere, der jo ikke alle finder ind til Livsnerven; men en Del har fundet den. Her kommer Folk fra andre Nationer, alle vil de søge at finde Kilden til den iøjenfaldende Dygtighed paa vort Landbrugs og vore Andel foretagenders Omraade. Nogle finder Kilden andre ikke. Men den er der.

Hvis De havde fundet den selv, vilde De baade være blevet opildnet og sikkert have fundet Sangbund.

Den store Kunstner er altid den ydende. Enten han faar Opgaver eller ej, er det hans Lod – hans Privilegium – at være den stort ydende. Men Forstaaelse, Taknemlighed, Stolthed og Begejstring skulde han i alt fald kunne høste.

En Vexelvirkning bør der være.

De har imidlertid staaet ene – og har end og til dels exspatrieret Dem. Til alles store Sorg, der holder af Dem; – Men desto mere beundringsværdigt

er det, at De har kunnet holde Ideens Fane saa højt.

III

Det er ganske forunderligt at De har haft en saadan Magt i Dem. De kaster Glans over Deres Land, og dog kender De – ja tilgiv mig – ikke det bedste, varmeste, stærkeste i Deres Folk, – Det som andre Folkeslag søger her for ad samme Veje at oprejse deres eget Forfald.

Raadenskabet i Overklassen falder stærkt i Øjne, og der er saa meget usselt og svagt hos os, at jeg godt forstaar, De kan faa Lede ved at komme herhjem, sørgeligt nok. Men Understrømmen er varm, ligesom i Deres egen Sjæl. Marven er sund, og der er en ideel Trang og Kraft, som Byernes

Befolkning og Hovedstadens især aldrig har kunnet finde og derfor overset og misforstaaet.

Og dog har De med rund Haand skabt og vist os – og jo derved skænket os som Værdier – saa stolt en Kunst.

De rager op i majestætisk Ensomhed, som en straalende Klippetop.

Hvad en Vexelvirkning kunde havde affødt ved jeg ikke.

Maaske føler De dem for suverain til en saadan. Dog tror jeg De maa have savnet det.

Lad da os, der beundrer Dem, med øget Taknemmelighed hilse Dem og ønske

Dem fortsat Kraft og en altid lige ren og ædel Stræben. Og jeg føjer til: Aa – forlad os ikke. Kender den bedste Del af Folket Dem ikke, og De især ikke denne, saa nedfældes alligevel, som jeg haaber De dog mærker, Frøet fra saa stolt et Træ i den moderlige Jord, – og ingen aner, hvad en saadan Udsæd kan faa for Virkning. Vi trænger mere til Dem end De vist ved. Vi færre som ser til begge Sider forstaar det. Lever De maaske end bedst i Ro og arbejdsfred i det fremmede, Deres danske Grundlinjer kan De dog ikke udvidske. Vend os ikke Ryg, det vilde være saa svidende bittert at mærke. Og jeg vil

inderlig ønske, at den Bølge af Tak og Hyldest, der nu staar op imod Dem, vil vidne for Dem, at er De end ikke saa forstaaet som De kunde ønsket, saa er der dog en Kreds der baade vurderer Deres stolte Kunst, dens smukke Personlighed, og er Dem ærlig forbunden.

Det er mig en Sorg ikke at trykke Deres Haand i morgen Aften. Tag dette som et Haandtryk fra en af de mange.

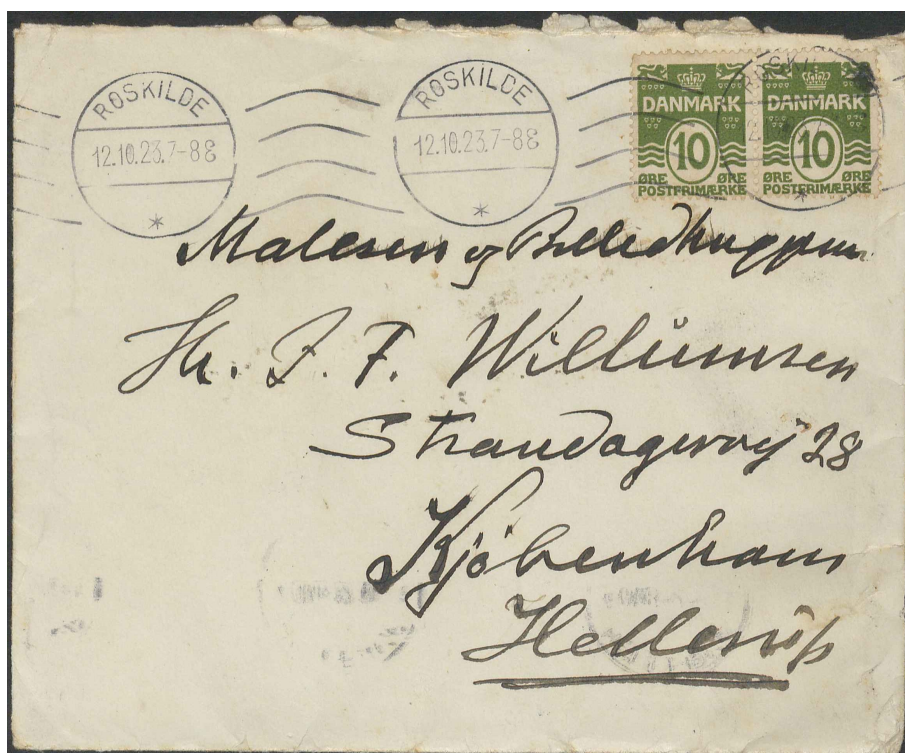
Med ærbødig Hilsen og Lykønskning ogsaa til Deres Hustru

Deres hengivne

Viggo Pedersen

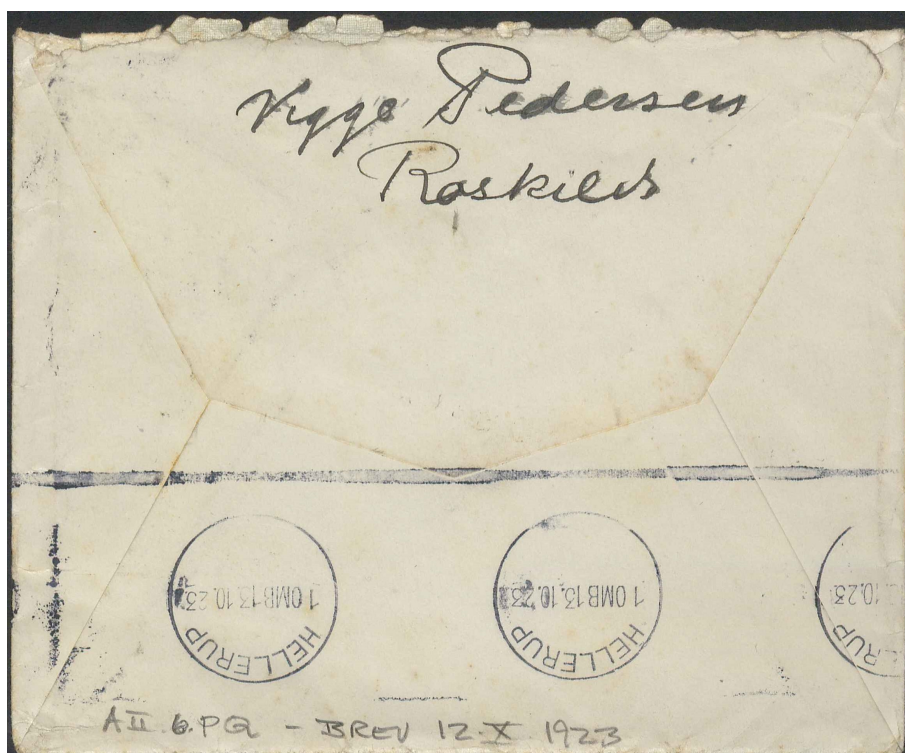
KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Raskildet.

12 - X - 23

Han Willumsen!

Det var min Mening at opsætte at
ønske Dem det Lykke, til jeg ved
Ferien om morgenen kunde trykke
Dem Haand. Men nu er det saa
uheldigt, at baade min Kunst og
jeg er blevet daaledy, saa
er en ganske forhindret. Men for
gaaetvaaliden, naar de, paa Dem
stortadse Maade, har tumlet de
fire Udsættelse, og jeg har vent for-
hindet. Jeg glæder mig da til nu
at hylde Dem som Gæst i den fine
Udsættelse.

Der saa stov en / Kunstner,
at se de Dem Værk maasigly,
Dem helt, og smaa Maler

Hyldelse kan næppe rejse sig
for dem, selv om det dog altid
er på Kalligraphens Bred, om
du end kunsttaller for pen-
sionens, af din værdifulde For-
staaelse og Taknemlighed ud-
gaar. Men det er som du selv
siger, og som det betydelige
Menneske, det to Ting er uadskel-
delige. Og hvor højt deres kunst-
neriske Kraft og Evne end er
kendt over et almindeligt
Jernmaal, for mig, at det smukke
menneskelige har dem allige-
vel glædet ved at møde Tak-
nemlighedens dem, der for-
staa deres Betydning.
Det har ovenikøbet altid
vist mig mange af os en person.

lyg Venlighed, saa alene alle
Mennesker nok til at drag os til
dem. Et har de vel vent den
sne Udførelse og saa maaglig
ja uimodværlig og trofast Stille.
Visheden dem alle til at var
Bygning og Gjænder uuelleg-
hed og Gæst, men vi er dem
Lakunen for den Traskab,
Et har vist os, Drøffer Et har
kægt os, selv efter at vi
neppe kunde sege med
at dem Fulvise på det Hjerne.
Men allermest naa vi talte
dem, fordi Et - er af de
jaa - har kaldt det den,
hvor Tjener Et tenir og ar-
tjeder, kægt, - Et forherosom
mig som om dem Kunst er
dem en Religion. Et er ogsaa

til Blisree for os mange, der
Alm har haft Kraft til at strive
en saadan Kamp - rent menneskelig
Egl (for Evnerne er usjældent
af Shakerens Maaned) - opløf-
tende, begejstrende. Her er
et Krav der bliver Samvittig-
hed, der bringer mig til beskam-
met at bryde mit Hoved.

Jo svagere vi selv staar, desto
mere trænger vi til at se for
vort Gjæde det heroiske.

Naar jeg tænker paa, hvordan
de ja først af selv har kom-
met dem frem, selv ad egne
Vige dannet dem dem Ideal,
selv hindret med Tanker og
Begynder og feet med dem
en Lissanskræbte, hvilken
du aldrig opgiver den Kamp
synes at være Centrum,

II og at de kun har maadt lieds
Deltagelse med en uendelig
Kred, er derfor mig meget
tragisk men høyst beundrings
værdigt deri.

Tragisk fordi I synes skabt
klat væse - ialler ædelt for-
staaet - en Falke-maler -
- kultur paa mange
Omraader, der vilde kun
haft sin store Glæde i at
tjene en Nation, og tolke
den, hvad den selv ikke vil
ved druejer. Sen der yder
af al sin Kraft og af en
saa store Kraft - og saa
femt, staalklaarelse og
Lagklar, med en Varme
som Underhorn, der
glimter is anes, og da glæden
dobbelt, men altsid maaned

inden saagde Spor af Senti-
mentalitet - havde forhøvet
den Opgaver og sandhederne
som vender ad med det den
Folk - ikke med de raffinerte
Dele af det - ind med de sunde
sterke uforvarende glæde
og varme del af Folket.
Jeg tror - tilgav mig det - Altså
de kender denne. Dette
Folk er det, to deler efter
anden Længsel end mange
anden Folk - og de æstetiske
Dele af det kender hvert
et imod den del og har
gerne overset den.
Her kommer nu en Menge
Fremmede på hele Jorden
for at se, hvad det er, den
gør, at der er en skulpt

Kraft i Danmark, som en
meget stor Del af Folket ikke
selv forstaaer eller regner
med. De fremmede ser det
bedre - paa Altaend; men de
vil ikke ^{rigtigt} hjaedde det. Her har
i Sommer alene ventet 100
Japanere, der jo ikke alle
finder i det Livsneuen;
men en Del har fundet den.
Her kommer Folk fra andre
Nationer, alle vil de søge
at finde Kilden til den
iøjensynlige Dygtighed
paa det Landbrug og den
Andet foretagendes Om-
saad. Noget finder Kilden
andret ikke. Men den er der.
Her de har de fundet
den selv, men de haaber
den bliver opildnet og

skrevet naar Jundis Lang-
bünd.

Men den Kunstens er altid
dygtende. Enden kan naar
Opgaver eller y, er det hans
Lad - hans Privilegium at
væn den stort ydende. Men
Fontaels, Taknemlighed
Stalhed og Begjærlighed
han i alt fall kunne høst,
En Værdvirkning bør der
være.

De har imidlertid staaet
ene - og har endog blods
expatrient dem. Til
alles den Torg, der allerede
af dem. - Men desto mere
beundringsværdigt er det, at
de har kunnet haardt
I dem Færve højt.

III Det er ganske forunderligt
at de har haft en saadan
Maat i dem. De koster
Klaus over den Land,
og jeg kender de - ja tilgav
mig - eller det heide, varmt
stykke. den Fach,
derom anden Fælleslyg
soger ^{hen} for ad samme
Vej at opriise den ^{egit} Fofald
Raadenskaat. Over klas-
sen faader daakt. I, ue,
yde er saa megl usell
og waag her is, at by gav
fontaar, de kan faa Led
ved at kenne herlyen, waag
lyt nat. Men Understom-
men er varm, liqum.
den qve Spal. Karmen
er sune, og der er en idel
Trang og Kraft, som Byernes

Be falkning og Hovedsladning
i ser aldrig har kunnet
findes og derfor overset og
misforstaaet.

Og dog har de med rind
haand skabt og vist os - og
jorden skænket os som
Verdier - saa stalt og Kunst.

Et raarop i majestætisk Eum-
hed, som en staaende

Klippekop.

Strad en Vexelvirkning kunne
kan affødt ved sig alle.

Maaske føler de dem for
suverain til en saadan.

Dog her, der maa han savnet
dit.

Laad da os, der beundrer
dem, med øgt Taknemmelig
hed kisse dem og ønske

Denne fortæller Kraft og
en alledelig ven og vel
Staben. Og jeg fejrer det:
Aa - fortæller os alle! Kender
den bedst. Det af Faldet slum
Alle, og det især alle denne,
saa nedfaldes alligevel, som
jeg haaber I dog mærker, Færd
ja saa stalt et Træ, den
moderlig jord, - og ingen
amer, hvad en raad om
Udsat kan jaa for Viskning.
Vi trænger mere til denne
end et isat ved. Vi ^{førre} ~~trænger~~
saa til begge Sider forstaa
det. Denne I maaske ved
bedst. De og Arbejdsfred i
det fremmede, den danske
Grundtinger kan I dog
Alle udvise. Vær os alle
Pyg, det vil være saa os alle
færd at mærke. Og jeg vil

indtryk og ønske, at den Bølge
af Tak og Kjærlighed, der nu slaaer
op imod Dem, vil vidne for
Dem, at hver end alle saa
fastaaet som et Kunstønske,
saa er der dog en Træd der
baad vunder Dem stalt Kunst
den smukke Tusenlygt,
og som selv forbandt,
Jeg er mig en Torgellu at
trykke den Haand, morgen
Aften. Torgellu som et
Haandtryk pa en af de
mange.

Med en bly Kibben
og Lykønsning og
te den Haand

Den kære
Viggo Pedersen